

РЕШЕНИЕ

№ 1361

гр. София, 14.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на осемнадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Атанас Кеманов

Членове: Ася Събева
Кристина Филипова

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Ася Събева Въззивно гражданско дело № 20211000501582 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С решение № 260239/13.01.2021г. постановено по гр.д. № 14475/2018г. по описа на СГС, ГО, 7 състав са уважени частично обективно съединени искове с правно основание чл.430 ТЗ и чл.86 ЗЗД, като Р. И. Е., И. П. П. и М. Н. Е. са осъдени да заплатят солидарно в полза на „Юробанк България“ АД, /с предишно наименование „Юробанк И Еф Джи България“ АД/, следните суми: сумата от 57 582.25 швейц. франка /CHF/ - част от глобална сумата 85 461,76 швейцарски франка, за периода от 11.11.2013г. до 30.10.2018г. представляваща главница по договор за банков кредит № HL 33832 от 21.02.2008г., ведно със законната лихва, считано от предявяване на иска на 31.10.2018г. до окончателното плащане; сумата от 749,52 швейц. франка/CHF/ - част от глобална сума, в размер на 1583,38 швейцарски франка, представляващи банкови такси, за периода от 29.02.2016г. до 30.10.2018г.; сумата 121,99 швейц. франка/CHF/ - част от дължимата застраховка, в общ размер на 369,22 швейцарски франка, за периода от 17.02.2016г. до 30.10.2018г.; сумата от 1 237,70 лева - нотариални такси, а на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата от 8348,28 лева разноси пред СГС.

Със същото решение са отхвърлени исковите в останалата им част, както следва: за заплащане на дължима главница по Договор за кредит № HL 33832 от 21.02.2008г. за разликата над присъдените 57 582.25 швейц. франка до предявения размер от 75 667,18 швейц. франка, като неоснователен.

Присъдени са разноски по компенсация, като „Юробанк България“ АД е осъдена да заплати на Р. И. Е., И. П. П. и М. Н. Е., сумата от по 1181 лв. на всеки, представляващи разноски за адв.възнаграждение, на основание чл.78 ал.3 ГПК, съразмерно на отхвърлената част от исковете. Отделно от това в полза на Р. И. Е. и сумата 213,15лв. разноски за в.л. на основание чл.78, ал.3 ГПК, съразмерно на отхвърлената част от исковете.

В срока по чл.259 ГПК срещу решението са депозиран две въззивни жалби и от двете страни по делото.

Жалбоподателят-ищец „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД оспорва решението в неговата отхвърлителна част, единствено за разликата над сумата от 57 582,25 швейцарски франка до 75 667,18 швейцарски франка, представляващи главница по договора за кредит. Посочва, че видно от чл.2 ал. 3 от договора за кредит страните изрично са договорили, че отпуснатият кредит в швейцарски франкове се превалутира в лева и кредитополучателят е дал съгласие за извършване на тези действия от банката, без да е необходимо последващото му одобрение или съгласие, тъй като това кореспондира с изначалното желание на клиента - да усвои кредит във франкове, но сумата да бъде превалутирана в лева, за да извърши необходимите разплащания за целта на кредита. В член 20 и 21 от договора изрично е записано, че кредитът е в швейцарски франкове, а в член 22 - че за кредитополучателят има риск от изменение на курса, което може да доведе до увеличение на вноските, а в член 1 от договора е предвидено, че същият се опуска в равностойността в швейцарски франкове на сума посочена в лева. Кредитополучателите доброволно, по свое желание и в пълно съзнание приемат обвързването на кредита с швейцарския франк. Движението на валутите и промените във валутните курсове са ноторни факти, с оглед на което същите са били известни и на кредитополучателя. С оглед на което са изпълнени всички условия, зададени с актовете на СЕС по кредити във валута, различна от националната - клаузите са ясни и разбираеми и кредитополучателят е бил напълно информиран във връзка с условията по кредита, включително и със състоянието на валутата на същия към момента на сключване на договора и валутните рискове. В клаузите на процесния договор за кредит е предвидено погасяването на кредита да става във валутата на кредита. С тях се дава и информацията на потребителя за валутния риск, който договореният кредит в чужда валута крие. Освен това към датата на сключването на всеки от процесните договори, швейцарският франк е имал стабилен курс. Съдът на ЕС е на същото мнение, както и най-новата практика на ВКС.

В заключение изтъква факта, че видно от постановените актове на СЕС, банката следва да информира кредитополучателя, чрез данни, с които разполага към момента на преговорите и на сключване на договора за кредит. Евентуалните прогнози банката прави единствено и само въз основа на реалните финансови показатели към момента на сключване на договора. Към 13.05.2008г. не е налице тенденция на поскъпване на франка, която да бъде предоставена на кредитополучателя, а напротив, от данните е видно, че тенденцията е била към поевтиняване на швейцарския франк. Въпреки това, кредитополучателите са предупредени, че съществува вероятност франкът да поскъпне, като са предупредени и за икономическите последици от евентуалното поскъпване. Поради което не следва да се стига

до злоупотреба с потребителски права и при всеки повод да се твърди „кредитополучателят не е разбрал“. Не е прехвърлен целия риск на кредитополучателя. При понижаване на курса, рискът остава за банката. Съдът неправилно е приел, че капитализирането на суми се явява начисляване на „лихва върху лихва, което било допустимо само между търговци. Съгласно разпоредбата на чл. 294, ал. 2 ТЗ лихва се дължи само ако е уговорена. ВКС посочва „Уговорената в договора лихва е възнаграждение за предоставянето и ползването на паричната сума за срока на договора, която е елемент на дълга от момента на възникването му“. В този смисъл не е налице лихва върху лихва и не е налице анатоцизъм, а капитализация. Налице е и неправилно постановено решение в тази част, поради грешна преценка на фактите и сумите. Съгласно последното от допълнителните споразумения се капитализират не само лихви в размер, но и просрочена главница и такси. Не може да се твърди, че капитализиране на такса е лихва върху лихва. Моли да бъде допусната експертиза, с която вещо лице да даде заключение за прогнозен курс на швейцарския франк по месеци до 2046 г., което се равнява на 300 месеца напред, какъвто е срокът на процесния договор. Претендира разноски.

Жалбоподателите-ответници Р. И. Е., И. П. П. и М. Н. Е. оспорват решението в неговата осъдителна част и молят съда да го отмени и отхвърли изцяло предявените искове. Посочват, че съдът е приел, че се дължат 57 582, 24 шв. Франка като главница (при изключването на допълнителните споразумения), като е счел искът за основателен и доказан до тази сума, но без да е уважил възраженията за давност и това за прихващане с оглед направените плащания на основания липсващ погасителен план и плащания основани на изключените допълнителни споразумения. Съдът е приел е, че възраженията за оспорване на авторството на представените нот. покани не са доказани, както и че с представените цесии вземането е валидно прехвърлено от Банката на Българийн ритейл сървиз като не уважил възраженията за т. нар. „непроводимост“ на прехвърлените вземания предвид липсата на уведомяване още за първата цесия.

Изтъкват факта, че главницата е погасена с изтичане на 5 годишна давност, а лихвата с изтичане на 3 годишна давност. (Това има значение по отношение на вноските образувани от главница и лихва, но вероятно поради липса на подписан погасителен план ищецът има иск само за главницата). Погасителната давност се прилага от момента, в който вземането е станало изискуемо (тук е моментът ищецът да посочи от кога счита вземането си за изискуемо). В тази връзка са направили искане в молбата от 18.02.2020г. вещото лице да изчисли главницата и лихвите - да даде заключение за размера за главницата за периода от 10.02.2012г. до 11.11.2012 и за размера лихвите за периода 10. 11. 2012 г. -11.11.2015 г., които считат за погасени по давност. Считат, че са налице императивни правни норми, които съдът следва да приложи и молят за изготвяне на нов доклад в съответствие с изискванията на чл.146 ГПК, в който да им бъдат дадени указания относно възражението за давност. Освен това съдът неправилно не е уважил възраженията за прихващане с платените суми по липсващ погасителен план и платени суми по недействителни допълнителни споразумения (вкл. и че са сключени с БРС, която не е страна по кредита и за което твърдят, че не е

придобила първоначално вземането) и при недопустимо „превалутиране“. Допълнителната ССЧЕ твърди, че са платени 19 140, 75 евро, които при липса на погасителен план, е трябвало да бъдат отнесени към главницата. Евентуално съдът е следвало да даде указания в доклада по направеното възражение, а не да го игнорира в решението си като неопределено. Оспорват валидността както на първата, така и на втората по време "обратна" цесия. Оспорват авторството на подписите, положени върху договора, а щом не е установено, че документите са подписани от тях, то е опровергано тяхното авторство. Особено категорично това се отнася за М. Е.. Съдът неправилно приложил и материалния закон относно дължимостта на такси за услуги, които не са извършени - такса за управление, такса за застраховка. Според актуалната съдебна практика за неизвършени услуги не следва да се начисляват такси, независимо дали произтичат от договора. Молят да бъде допусната допълнителна ССЧЕ, която да даде заключение какъв е размера на платените от тях суми от т.нар. „служебно превалутиране“ в сравнение с първоначалния курс при сключване на договора.

Софийски апелативен съд, действащ като въззивна инстанция, след като разгледа жалбите и обсъди събраните доказателства, приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Първоинстанционният съд е бил сезиран с обективно съединени осъдителни иски, предявени от „Юробанк България“ АД срещу *Р. И. Е., И. П. П. и М. Н. Е.*, с правна квалификация чл.430 ТЗ вр.чл.86 ЗЗД.

Банката твърди, че между нея и *Р. И. Е. и И. П. П.*, като кредитополучатели, е сключен договор за потребителски кредит HL 33832/21.02.2008г., по силата на който банката предоставила на кредитополучателите потребителски кредит за текущи нужди, в размер на равностойността в швейцарски франкове в размер на 82 000 лв. а кредитополучателите се задължили да върнат ползвания кредит, заедно с дължимите лихви, в сроковете и при условията на договора. Съгласно чл. 3 от договора те дължат на банката годишна лихва в размер на сбора на Базовия лихвен процент (БЛП) на „ЮРОБАНК И ЕФ ДЖИ БЪЛГАРИЯ“ АД за жилищни кредити в швейцарски франкове, валиден за съответния период на начисляване на лихвата, плюс договорна надбавка от 5.65 пункта. Крайният срок за погасяване на кредита, вкл. дължимите лихви, е 300 месеца, считано от датата на усвояване на кредита - 27.02.2008г. Страните подписали допълнителни споразумения от 31.03.2009г. 30.04.2010г. 29.08.2011г. и 31.10.2012г., към договора за кредит. С договор за встъпване в дълг от 10.10.2012 г. на основание чл.101 ЗЗД *М. Н. Е.*, ЕГН ***** встъпила като съдължник по всички задължения, произтичащи от сключения договор за потребителски кредит № HL 33832/21.02.2008г. Съгласно чл.3 ал. 2 страните се споразумели за изпълнението на всички задължения по договора за кредит страните **да отговарят солидарно**. С Договор за прехвърляне на вземания по договори за кредит от 09.04.2008г. „Юробанк И Еф Джи България“ АД, ЕИК 000694749 (сегашно „Юробанк България“ АД), в качеството си на кредитор, прехвърлило на „БЪЛГЕРИЪН РИТЕЙЛ СЪРВИСИЗ“ АД вземанията си по Договор за потребителски кредит № HL 33832/21.02.2008г. ведно с

прилежащите му споразумения. С Договор за обратна цесия от 25.10.2017г. „БЪЛГЕРИЪН РИТЕЙЛ СЪРВИСИЗ" АД, прехвърлил обратно на „Юробанк България" АД, цедираните преди това от банката вземания по Договор за потребителски кредит № HL 33832/21.02.2008г., ведно с прилежащите му споразумения, с кредитополучатели/солидарни длъжници Р. И. Е., И. П. П. и М. Н. Е.. С нотариални покани с рег.№2355/07.08.2018 г., том II, акт № 139, рег. № 2357/07.08.2018 г. том II, акт № 141 и рег. № 2359/07.08.2018 г., том II, акт № 143 на нотариус А. Г. с рег. № *** и район на действие РС - София, връчени лично на длъжниците, съответно на 17.09.2018 г. и на 21.09.2018 г., те са уведомени, че вземанията по договора за кредит, прехвърлен на „БЪЛЕЕРИЪН РИТЕЙЛ СЪРВИСИЗ" АД, са прехвърлени обратно на „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ" АД с Договор за прехвърляне на вземания по договори за кредит от 25.10.2017г.

Едновременно с това ответниците са уведомени, че поради непогасяване на формираните просрочия и неизпълнение на условията по договора за кредит „ЮРОБАНК БЪЛЕАРИЯ" АД обявява същия за изцяло и предсрочно изискуем. Твърди се, че към момента на предявяване на иска общото задължение на длъжниците възлиза на 157 873,61 шв.франка и 1237,70 лв., съгласно извлечение от счетоводните книги на банката към 29.10.2018г., които включват: сумата 85 461,76 шв.франка - главница за периода от 10.03.2013г. до 29.10.2018г.; сумата 64 149,21 шв.франка - договорна възнаградителна лихва за периода от 10.12.2012г. до 17.09.2018г.; сумата 63 10,04 швейцарски франка - наказателна лихва за просрочие (обезщетение за забава за просрочени плащания) за периода от 10.04.2013г. до 29.10.2018г.; сумата 1 583,38 шв.франка - банкови такси за периода от 27.02.2013г. до 29.10.2018г.; сумата 369,22 шв.франка - застраховки за периода от 16.03.2012г. до 29.10.2018г.; 1 237,70 лева - нотариални такси за периода от 16.01.2018г. до 29.10.2018г. Претендира разноски.

Ответниците оспорват исковете с възражението, че договорът за кредит е нищожен, тъй като има характеристиките на спогодба по чл.366 ГПК върху непозволен договор, а при условията на евентуалност с невъзможен предмет, без основание и без да са налице предпоставките за новиране на дълга, произлизащ от договор за потребителски кредит от 21.02.2008г. Сочат, че банката неравноправно е увеличавала месечните погасителни вноски по договора, въз основа на плаваща компонента на лихвата, с което били доведени до невъзможност да изпълняват задълженията си по договора. Считат, че независимо, че реално усвоили парична сума в лева, кредиторът прехвърлил върху тях валутния риск от повишаване курса на швейцарския франк - валутата, в която кредитът бил остойностен. Банката представила подвеждаща информация и относно размера на лихвата, договорните клаузи, уреждащи превалутирането на отпуснатия кредит от лева във франкове, впоследствие от франкове в лева и погасяването му във франкове при курс към франка, определен от банката - чл.1 ал.1, чл.6 ал.2 и чл.22 от договора от 2008 г., възлагат тежестта от всяка икономическа неизгода от повишаване на курсовата стойност на швейцарския франк върху кредитополучателите, поради като са неравноправни и затова нищожни. Твърдят, че разрешеният в швейцарски франкове кредит бил усвоен по „**блокирана сметка**", (чл.2 ал.1), а съгласно чл.2 ал.3 от договора от 2008 г. усвоеният кредит в

швейцарски франкове се превалутира служебно от банката в левове по търговски курс „купува“. Считат, че по този начин не са усвоили договорената валута швейцарски франкове. Освен това банката приложила нелоялна търговска практика, тъй като не уведомила потребителите на кредити в швейцарски франкове относно валутния риск франкът да се увеличи драстично спрямо другите валути. По този начин нарушила изискването за добросъвестност и не предоставила необходимата преддоговорна информация. Декларацията, обективизирана в чл.22 от договора за кредит от 2008г., не означава, че банката е изпълнила това свое задължение, тъй като бланката била типова, а не индивидуално договорена. Още повече клаузите от договора, предвиждащи изпълнение на дълга в швейцарски франкове, са нищожни, тъй като волята на страните била всъщност предмет на съглашението да е сума в лева, а не в шв.франкове. Релевират възражение за плащане без основание на сумата от 75 667,18 шв.франка или платената легова равностойност на същите в периода 09.04.2008г. до 10.03.2013 г. (когато се твърди, че е последното плащане), а евентуално до 25.10.2017г. На основание чл.193 ГПК оспорват авторството на подписа за получател към Нотариална покана с приложено Уведомление за прехвърляне на вземания с рег. № 2355, том. 2, акт 139 по описа на Нотариус А. Г., рег.№ *** НК, както оспорват и съдържанието на нотариалното удостоверяване, че на 18.09.2018 г. са получили лично тези покани, както и Нотариална покана за предсрочна изискуемост с рег.№ 2354, том 2, Акт 138 по описа на Нотариус А. Г., рег.№ *** НК. Навеждат възражение за погасяване по давност на вземанията на банката за главница, договорната и наказателна лихва с изтичане на 3 г. и съответно на 5 г. Релевират и възражение за прихващане с надплатените от тях суми в размер на 50 000лв., които поддържат да са недължимо платени.

От фактическа страна се установява, че между страните по делото е сключен договор за потребителски кредит № HL 33832/ 21.02.2008г., се установява, че ищеца „Юробанк България“ АД с предходно наименование „Юробанк И Еф Джи България“ АД, като кредитодател е предоставил на ответниците Р. И. П. и И. П. П., в качеството им на кредитополучатели, потребителски кредит в швейцарски франкове в размер на равностойността на 82 000 лева, по курс „купува“ за швейцарския франк към лева на Юробанк И Еф Джи България АД в деня на усвояване на кредита - чл.1, ал.1 от договора по търговски курс „купува“ за швейцарския франк към лева на банката в деня на усвояване, като се превежда по открита в банката сметка на кредитополучателя. В клаузата на чл.3 /1/ от договора за кредит е уговорено, че за усвояния кредит кредитополучателят дължи на банката годишна лихва в размер на сбора от Базовия лихвен процент /БЛП/ на банката за жилищни кредити в швейцарски франкове плюс 5.65 пункта, като към момента сключване на договора БЛП за жилищни кредитите в швейцарски франкове е 4,5 %. В клаузата на чл.3 ал.3 е уговорена наказателна лихва при просрочие на дължимите погасителни вноски, както и при предсрочна изискуемост, като кредитополучателя дължи лихва за забава в размер на сбора от лихвата за редовна главница по чл.3, ал.1, плюс наказателна надбавка от 10 /десет/ пункта. В чл.4, т.2 от договора е предвидена дължима от кредитополучателя годишна такса за управление на кредита в размер на 0,3% върху остатъка от главницата. Съгласно клаузата на чл.5.1. от договора за потребителски кредит, страните уговорили срок на погасяване

/издължаване/ на кредита: 300 месеца /25 г./, считано от датата на усвояване на кредита, която се удостоверява, чрез приложение № 1. Съгласно чл.6 ал.1, кредитополучателят погасява кредита на месечни вноски, включващи главница и лихва, с размер на всяка вноски, съгласно погасителен план /Приложение № 2/ към договора, представляващ неразделна част от него. В клаузата на чл.6, ал.2 от договора е уговорено погасяването на кредита се извършва във валутата, в която същият е разрешен и усвоен - швейцарски франкове. В случай, че на съответния падеж на погасителна вноски по главницата и/или лихвата, кредитополучателят не е осигурил дължимата сума в швейцарски франкове по сметката си по чл. 2, ал. 1, но има средства в лева или евро по своите сметки в банката, погасяването на кредита може да се извърши от банката освен във валутата на кредита и в лева или евро след служебното превалутиране на тези средства в швейцарски франкове по курс "продава", за което кредитополучателят с подписването на договора дава своето неотменимо и безусловно съгласие и оправомощава банката.

Съгласно чл.12 банката запазила правото по време на действие на договора да променя Тарифата за условията, лихвите, таксите и комисионните, които прилага при операциите си, както и приложимите лихви по настоящия кредит в швейцарски франкове или друга валута при евентуалното му превалутиране по реда на чл.20. Тези изменения в тарифата и/или приложимите лихви влизат в сила от деня на приемането им от компетентните банкови органи и са задължителни за страните по договора. В чл.22 ал.1 кредитополучателите декларирали, че са запознати и съгласни с обстоятелството, че промяната на обявения от банката курс „купува“ и/или „продава“ на швейцарския франк към българския лев или евро, както и превалутирането, може да има за последица повишаване размера на дължимите погасителни вноски по кредита, изразени в лева/евро, като в тази връзка напълно приемат да носят за своя сметка риска от такива промени и повишаване.

Поради наличието на трайна забава в погасяване на дължимите вноски от страна на кредитополучателите са подписани допълнителни споразумения от 31.03.2009г., 30.04.2010г., 29.08.2011г. и 31.10.2012г., към Договор за банков кредит № HL 33832/ 21.02.2008г., с които са предоговорени задълженията на кредитополучателите, чрез капитализация на просрочени суми по главница, лихви и такси по кредита. Предоговорена е лихвената надбавка към БЛП, като са договорени периоди на облекчено погасяване на дълго по кредита - гратисни периоди.

Видно от договор за встъпване в дълг от 10.10.2012 г. на основание чл. 101 ЗЗД, ответницата М. Н. Е. встъпила като съдължник по всички задължения, произтичащи от сключения договор за потребителски кредит №HL 33832/21.02.2008г. със съгласието на кредитора и първоначалните длъжници. Съгласно чл.3, ал.2 страните се споразумели, че встъпващия съдължник отговаря солидарно с първоначалния длъжник за изпълнението на всички задължения по договора.

За съда е ноторно известен факт, че с договор за цесия от 09.04.2008г. „Юробанк И Еф Джи България“ АД, ЕИК 000694749 (сегашно „Юробанк България“ АД), в качеството си на кредитор, прехвърля на „БЪЛГЕРИЙЪН РИТЕЙЛ СЪРВИСИЗ“ АД вземанията си по Договор

за потребителски кредит № HL 33832/21.02.2008г. ведно с прилежащите му споразумения. С Договор за обратна цесия от 25.10.2017г. „БЪЛГЕРИЪН РИТЕЙЛ СЪРВИСИЗ" АД, прехвърля обратно на „Юробанк България" АД, цедираните преди това от банката вземания по Договор за потребителски кредит № HL 33832/21.02.2008г., ведно с прилежащите му споразумения, с кредитополучатели/солидарни длъжници Р. И. Е., И. П. П. и М. Н. Е..

С нотариални покани с рег.№2355/07.08.2018г. том II, акт № 139, рег. № 2357/07.08.2018 г. том II, акт № 141 и рег. № 2359/07.08.2018г. том II, акт № 143 на нотариус А. Г. с рег. № *** и район на действие РС - София, връчени лично на длъжниците, съответно на 17.09.2018г. и на 21.09.2018г., те са уведомени, че вземанията по договора за кредит, прехвърлен на „БЪЛГЕРИЪН РИТЕЙЛ СЪРВИСИЗ" АД, са прехвърлени обратно на „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ" АД с Договор за обратна цесия по договори за кредит от 25.10.2017г.

Едновременно с това банката е обявила кредитът за предсрочно изискуем. **Поканите са връчени на адресатите лично, съответно на 28.09.2018 г. и на 18.09.2018г. видно от нотариалното удостоверяване на гърба на поканата, /л.108, л.109 от делото/. Спорен е въпросът дали тези покани са надлежно връчени на длъжниците, като по реда на чл.193 ГПК е открито производство по оспорване автентичността на подписа.**

От приетото неоспорено заключение на съдебно-графическата експертиза, депозирано на л.297, се установява, **че подписите положени за „кредитополучател“ в погасителен план от 05.11.2012г. са положени от ответника Р. И. Е..**

По отношение на подписите за получател в разписка, връчена на 17.09.2018г. на нотариална покана рег.№2354 и нот. покана с уведомление за цесия с рег.№2355 от 07.08.2018г. вещото лице сочи, че **не може да установи** дали са положени или не от Р. Е., поради това, че са изпълнени със забавен темп, с известна неувереност в движенията, която негодност може да се дължи на стремеж за умишлено изменение признаците на подписите, с цел да се затрудни установяването на лицето, което ги е подписало /или т.н. автоподлог/. Относно подписите за "получател" в разписки, връчени на 21.09.2018г. и 17.09.2018г. към нотариални покани с рег.№ 2357/07.08.2018 г. и рег. № 2359/07.08.2018г. на нотариус А. Г. с рег. № *** от НК, вещото лице сочи, **че не може да установи дали са положени или не от ответника И. П., респ. от М. Е., поради липса на графическа съпоставимост, доколкото лицата са положили произволни подписи, различни от обичайните.**

С оглед горното СГС е приел, че ответниците са били уведомени лично, че банката обявява кредита за предсрочно изискуем, както следва: на 18.09.2018г – за ответника Р. И. и ответника М. Е., респ. на 28.09.2018г. за ответника И. П., което се установява несъмнено от приетите нотариални покани с рег. № 2355/07.08.2018 г., том II, акт № 139, рег. № 2357/07.08.2018г. том II, акт № 141 и рег. № 2359/07.08.2018 г., том II, акт № 143 на нотариус А. Г. с рег.№ ***, чието оспорване в частта относно подписите за получател, според съда, не е доказано. Предвид изложеното, съдът приема, че банката-ищец надлежно е упражнила потестативното право да обяви кредитът за предсрочно изискуем, като това волеизявление е достигнало до ответниците преди депозиране на ИМ.

САС констатира, че ИМ е депозирана на 31.10.2018г. т.е. един месец по-късно, което прави

правно ирелевантен факта дали подписите на нотариалните покани са автентични или не, доколкото при връчване на преписи от ИМ на всеки от ответниците, кредитът е станал предсрочно изискуем /дори ако се приеме, че до този момент не е бил/.

От друга страна СГС е формирал правилни изводи, поради което и на основание чл. 146, ал. 1 ЗЗП е прогласил договорни клаузи - чл. 3, ал. 5, чл. 6, ал. 3 и чл. 12, чл.22 ал.1 и 2 за нищожни. Като нищожни, същите не следва да се прилагат и нямат задължителна сила за потребителя. Направен е правилния извод, че клаузата на чл. 22 от договора от 2008г. е неравноправна и в този смисъл нищожна т.е. събраната от банката сума в резултат на курсова разлика на швейцарски франк към евро/лев, различаваща се от номинала към момента на сключване на договора, както и всички събрани въз основа на служебно извършеното превалутиране такси и комисионни са недължимо платени. Също така правилно е преценил, че уговорките в допълнителните споразумения към договора за кредит, за прибавяне към размера на редовната главница на просрочени задължения за лихви, върху които се начислява възнаградителна лихва, представляват анатоцизъм по см. на чл. 10, ал. 3 ЗЗД, поради това са нищожни на основание чл. 26, ал. 4, вр. с чл. 10, ал. 3 ЗЗД. /в този см. решение № 66 от 29.07.2019 г. по т.д. № 1504/2018 г. на ВКС, II ТО/.

По делото са изслушани и приети общо три ССЕ, от които две пред първа инстанция, съответно основно на л.204, допълнително на л.315 и още едно допълнително пред въззивна инстанция.

От депозираното на л.315 допълнително заключение на вещото лице по ССЕ, прието от съда като обективно и компетентно дадено и неоспорено от страните пред първа инстанция се установява, че ответниците дължат солидарно сумата от 57 582.25 шв.франка - главница. Затова е уважен предявеният частичен иск за дължима главница до размер от 57 582.25 швейцарски франка, а за разликата до предявения размер от 75 667,18 швейцарски франка, искът е отхвърлен.

Непогасените застраховки в размер на 369.22 шв. франка, както и неизплатени банкови такси за управление на кредита в размер на 1919.92 шв.фр. Затова предявените частични искове за сумата от 749,52 шв. франка - част от общо дължимите банкови такси, в размер на 1583,38 шв.франка, както и частичния иск за 121,99 шв.франка - част от общо дължимите застрахователни такси, в общ размер на 369,22 шв.франка, са уважени. Уважен изцяло е искът за присъждането на сумата от 1237,70 лв. - разноси направени от ищеца за изготвяне и изпращане на нотариални покани с правно основание чл.309а ТЗ, съобразно която норма кредиторът има право на обезщетение за разноси за събиране на вземането в размер на не по- малко от 80 лева, без да е необходима покана.

Като неоснователно е преценено възражението за давност, тъй като задълженията за главница по договора за кредит се погасяват с изтичането на общата петгодишна давност, която в случая не е изтекла, тъй като се претендират суми дължими след 11.11.2013г./когато са преустановени плащанията/, а искът е предявен на 31.10.2018г. САС намира и този извод за правилен по същество.

От изслушаното по делото пред въззивна инстанция заключение на допусната допълнителна ССЧЕ /л.100/, прието от съда като обективно и компетентно дадено и неоспорено от страните, се установява, че парите за погасяване на кредита са постъпвали по сметка с IBAN: ***** с титуляр Р. И. Е. до 11.06.2012г., а от 15.10.2012г. по сметка с IBAN: ***** с титуляр М. Н. Е.. Посочените две сметки са в CHF. В периода 26.03.2008г. до 26.02.2013г. са извършени плащания по кредита в шв. франкове предимно чрез закупуване на тази валута от банката по действащия към момента на вноските курс продава на банката, при което по кредита са отчетени вноски на обща стойност 19 140.75 шв. франка срещу внесени суми в лева на обща стойност 26 689.96 лв. Кредитът е усвоен на 27.02.2008г. като са отпуснати 68 891 шв. франкове, равностойни на 82 000 лева, т. е. при валутен курс CHF 1/ BGN 1.1903. В таблицата, представена като Приложение № 2 към заключението са посочени внесените суми по кредита и валутните курсове на банката за деня на плащанията. Таблицата съдържа и преизчислени суми на вноските в шв. франкове при запазен първоначален валутен курс CHF 1/ BGN 1.1903. Видно от сбора на сумите в последната колона на таблицата, в случай, че не се вземат предвид валутните разлики и направените плащания в лева са преизчислени по първоначален валутен курс, общата сума на погашенията би възлизала на 22 422.88 шв. франка. Посочените по-горе 19 140.75 шв.франка погасяват дължимите вноски по изготвения от експертизата погасителен план до 27.08.2010 г. /без 266.04 CHF/. От друга страна, преизчислената в шв. франкове обща сума на вноските в повече в размер на 3 282.13 CHF /22 422.88 - 19 140.75/ покрива недостига от дължимите вноски до 27.08.2010г. в размер на 266.04 CHF и пет броя анюитетни вноски. Условно може да се приеме, че това са последните пет вноски за периода до 27.08.2010г. По данни на банката и видно от Приложение № 2 към заключението, 19 140.75 шв. франка са внесени за погасяване на дължимите вноски по договор за кредит от 21.02.2008г. Съгласно изготвения от експертизата погасителен план /Приложение № 1/, без да се отчитат промените в БЛП и без подписаните допълнителни споразумения към процесния договор, тази сума покрива вноските с падеж до 27.08.2010г. /без 266.04 CHF/. Както е посочено в отговора на Задача № 1, частта от главницата, съответна на курсовата разлика от датата на сключването на договора е 317.68 CHF. Върху тази главница е начислявана договорната лихва в размер на 2 848.88 CHF. Условно, част от тази сума - 2 698.41 CHF, е „надплатена” като лихва от превалутирането в сравнение с първоначалния курс при сключвано на договора, за периода до 27.08.2010 г. С така надплатената сума в повече към 27.08.2010 г. в размер на 3 282.13 CHF би следвало да се покрие дълга за следващите пет вноски от 27.09.2010г. до 27.01.2011г.

По горепосочените две разплащателни сметки са извършени общо 46 плащания на стойност 26 689.96 лева, превалутирани по курс продава на банката 1CHF за BGN към датите на плащанията в 19 140.75 шв. франкове, в периода 26.03.2008 г. до 26.02.2013 г. Ако не се вземат предвид валутните разлики и направените плащания в лева са преизчислени по първоначален валутен курс, общата сума на погашенията би възлизала на 22 422.88 ШВ. франка, с която сума биха се погасили дължимите вноски до 27.01.2011 г. по изготвения от експертизата погасителен план. След тази дата дължимите погасителни вноски биха били

в просрочие и на основание чл.3 ал.3 от Договора върху просрочените погасителни вноски се дължи лихва в размер на сбора на лихвата за редовна главница плюс наказателна надбавка от 10 пункта. Следователно, наказателната лихва по просрочените задължения по изготвения погасителен план е 20.15 % /10.15+10/ и от 27.02.2011 г. до 30.10.2018 г. същата се изчислява на стойност: 47 782.78 шв. франка върху размера на просрочените вноски, както е представено в Приложение № 3 към заключението и 6 518.98 шв. франка върху размера на просрочените главници от вноските, както е представено в Приложение № 4. Ето защо може да се приеме, че към 28.12.2009г. има три последователни месечни вноски /вноските за м.10, м.11, м.12.2009г./ на обща стойност 1 899.93 CHF /633.31 x 3 месеца/, които не са реално платени.

Ако се приеме, че кредитът е изцяло предсрочно изискуем от 31.10.2018 г./датата на депозиране на ИМ, а не нотариалните покани/, то в сумата на задълженията към тази дата, възлизащи на 124 841.33 CHF и 1 237.70 лева, е включен целият остатък от кредита в размер на 66 839.58 CHF.

Като се елиминират курсовите разлики в резултат на промяната на курса на шв. франк към лева на датата на плащанията спрямо курса на двете валути към датата на усвояване на кредита, погашенията, които биха били налице възлизат на обща преизчислена стойност 22 422.88 шв. франка, с които се покриват дължимите вноски до 27.01.2011г. по изготвения към Задача № 1 погасителен план. В случая, погасителните вноски след 27.01.2011г. добиват статут „просрочени” и предвид поставената задача, върху тях би следвало да се начислява наказателна лихва в размер на 20.15%. Размерът на наказателните лихви, изчислени върху просрочената главница, в този случай възлиза на 6 518.98 CHF.

Горните преизчисления се налагат както от връщане на параметрите на дълга към първия договор от 2008г., така и поради отпадане на т.н. гратисен период, договорен по анексите, които съдът намира за нищожни.

С оглед гореизложеното настоящата съдебна инстанция намира, че *основният спорен по делото въпрос е какъв би бил размерът на задълженията на кредитополучателите, ако не бе извършено превалутиране от швейцарски франкове в евро и разплащане в легова равностойност, както и ако не бяха сключени анекси, съгласно които всички неплатени до този момент суми са капитализирани като главница.*

При така установената фактическа обстановка САС, като въззивна инстанция, в рамките на правомощията си, уредени в чл. 269 ГПК, съобразно и разясненията, дадени в ТР № 1/09.12.2013 г. по тълк. дело № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС, намира, че обжалваното решение е валидно и допустимо, а като косвен резултат от решаващата си дейност счита същото за неправилно.

Ноторно известно е, че клаузите на чл.1 ал.1 и 3, чл.2 ал.1 и 3, чл. 3, ал.1,3 и 5, чл. 6, ал. 2, изр. 2, и ал.3, чл.8 ал.2, чл. 12, ал. 1 и чл. 23, ал. 2 от договора от 2008г., не отговарят на изискванията за добросъвестност и водят до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя, и то във вреда на последния. Ето защо

цитираните клаузи са нищожни като неравноправни по общите критерии на чл.143 ЗЗП. В нито една от клаузите, даващи възможност банката едностранно да променя лихвите, таксите и комисионните, приложими към договора за кредит, не са посочени условията, при които тя ще променя базовия лихвен процент, представляващ компонент при изчисляване на дължимата от кредитополучателя годишна лихва. Методологията за определяне на БЛП на банката не е част от съдържанието на сключения договор за кредит, тъй като не е възпроизведена никъде в него, а кредитополучателите не са дали съгласие условията в нея да влияят върху облигационните отношения между страните. Според съда кредитополучателите не са имали възможност да повлияят върху съдържанието на посочените клаузи и са поставени в неравностойно положение спрямо банката, която е установила условия в тяхна вреда.

Във връзка с валутния риск САС се позова на решение на Съда на ЕС, според което клауза от договор за кредит в чуждестранна валута, предвиждаща месечните вноски за погасяване на кредита да се извършват в същата валута, в случай на обезценяване на националната парична единица спрямо тази валута, поставя курсовия риск в тежест на потребителя; такава клауза трябва да може да се разбира от среден потребител по отношение на потенциалните й значителни икономически последици върху финансовите му задължения. Посочено е, че при задължение за връщане на кредита в срок от 35 години банката е следвало да предостави информация за очакваните прогнози относно промяната на швейцарския франк, спрямо който националната валута няма фиксиран курс, с каквато информация банката би следвало да разполага като неизменна част от професионалната й дейност. По делото не е доказано към датата на сключване на договора от 2008г. кредитополучателите да са получили такава информация. При преценката за характера на тези клаузи следва да се зачете практика на Съда на ЕС по транспонирани в ЗЗП разпоредби на правото на ЕС, според които може да бъде преценена като неравноправна клауза от кредитен договор, последиците от която са цялостно прехвърляне на валутния риск върху потребителя и която не е съставена по прозрачен начин така, че кредитополучателят не може да прецени въз основа на ясни критерии икономическите последици от сключването на договора, а при проверка за неравноправния й характер се установи, че тя създава в ущърб на потребителя значително неравновесие между правата и задълженията на страните по договора. ***Сключването на допълнителни споразумения към договора от 2008г. вкл. не санира нищожните му клаузи и не опровергава извода за липса на индивидуално договаряне на клаузите в него, доколкото представлява спогодба върху нищожен предмет.***

На първо място трайна е практиката на ВКС, обективизирана в решение № 136 от 20.01.2021 г. по т.д. № 1467/2019 г. на ВКС, ТК, II т.о. и решение № 168 от 29.01.2021 г. по т.д. № 2184/2019 г. на ВКС, ТК, II т.о., с които е прието, че в хипотеза на банков кредит, по който цялата сума фактически е предоставена на разположение на кредитополучателя в резервната валута на страната /евро/, а не в чуждестранната валута /швейцарски франкове/, уговорена в кредитния договор, кредитът е остойностен в чуждестранна валута и задължението за погасяване е посочено в договора в същата чуждестранна валута, договорът не се счита

сключен в резервната валута на страната /евро/ и връщането на кредита се дължи в чуждестранната валута /швейцарски франкове/. Този отговор е съобразен със задължителната практика на Съда на Европейския съюз /СЕС/, постановена по транспонирани в ЗЗП разпоредби на правото на ЕС /определение от 22.02.2018 г. по дело C-119/17, EU: C: 2018: 103 и решение от 20.09.2017 г. по дело C-186/16, EU: C: 2017: 703/, както и на практиката на ВКС по реда на чл.290 ГПК, обективизирана в решение № 295/22.02.2019 г. по т. д. № 3539/2015 г. на ВКС, ТК, II т. о., образувано по описа на I т. о., решение № 384/29.03.2019 г. по т. д. № 2520/2016 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 294/27.03.2019 г. по т. д. № 1599/2017 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 314/29.07.2019 г. по т. д. № 1766/2016 г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 67/12.09.2019 г. по т. д. № 1392/2018 г. на ВКС, ТК, I т. о. и решение № 155/24.01.2020 г. по т. д. № 2561/2018 г. на ВКС, ТК, II т. о. Преюдициалните въпроси, по които е било образувано дело C-119/17 на СЕС, се отнасят до тълкуване на разпоредбите на чл. 4, параграф 2 и чл. 3-5 от Директива 93/13/ЕИО в хипотеза на договор за кредит, в който е записано, че кредитът се отпуска и погасява във валута /швейцарски франкове/, но фактически цялата сума е предоставена на разположение на кредитополучателя в национална валута /румънски леи/, като паричната единица на сметката се използва виртуално само за изчисление. В т.20 от определението от 22.02.2018г. по дело C-119/17, постановено по чл.99 от Процедурния правилник на СЕС, е прието, че кредитът следва да се погасява в чуждестранната валута, независимо че е предоставен в националното платежно средство и въпреки че договорът предвижда преобразуване на налични по банковата сметка на кредитополучателя ликвидни средства в националното платежно средство във валутата на кредита с цел осигуряване на плащането на месечните вноски. При тези обстоятелства СЕС е достигнал до извод, че такъв договор не следва да се приравнява на договор за кредит, индексирани в чуждестранна валута, във връзка с какъвто договор са дадените разрешения в постановеното от СЕС решение от 30.04.2014 г. по дело C-26/13, EU: C: 2014: 282 и е препратил към своето решение по дело C-186/16 относно критериите, които националният съд трябва да прилага при преценка на клауза от договор за банков кредит от гледна точка на разпоредбите на чл. 3, параграф 1 и чл. 4, параграф 2 от Директива 93/13/ЕИО, транспонирани в чл.145 ал.1 и 2 ЗЗП. В т. 40 от посоченото решение е прието, че съществува разлика между договорите за кредит, изразени в чуждестранна валута, които трябва да се изплащат в национална валута по прилагания от банковата институция курс "продава" на чуждестранната валута, от една страна, и договорите за кредит в швейцарски франкове, при които месечните вноски по кредита следва да се погасяват в същата валута, в която е бил договорен, т.е. швейцарски франкове.

Посочените решения на ВКС са постановени във връзка с неравноправни клаузи в потребителски договори в хипотеза на банков кредит, по който цялата сума фактически е предоставена на разположение на кредитополучателя в националната валута, съответно в резервната валута на страна /евро - чл.29 ЗБНБ/, а не в чуждестранната валута /швейцарски франкове/, уговорена в кредитния договор. Кредитът е остойностен в чуждестранна валута /предоставя се кредитен лимит от равностойността в швейцарски франкове на определена сума евро по курс "купува" за швейцарския франк към евро на банката в деня на усвояване

на кредита/ и е поето задължение за погасяване в същата чуждестранна валута. В така формирана практика на ВКС е прието, че в посочената хипотеза кредитът е в чуждестранна валута, а не в местната или резервната валута на страната - евро, с оглед валутния режим на РБ- Паричен съвет /Валутен съвет или Валутен борд/, и именно в тази хипотеза са изследвани критериите за неравноправност на договорните клаузи, относими към поемане на валутния риск само от потребителя - кредитополучател.

Съгласно чл.145 ЗЗП всяка от клаузите на договора за кредит следва да се тълкува ведно с останалите клаузи в него, както и с оглед всички обстоятелства, свързани със сключването на договора към датата на сключването. При съобразяване на клаузите на чл. 1, ал. 1 и, ал. 3, чл. 2, ал. 1 и, ал. 3, чл.6 ал.1 и ал.2 и чл.22 от договора за кредит следва да се приеме, че реален паричен поток от кредитодателя към кредитополучателите в швейцарски франкове не е осъществен, видно от заключението на съдебно-икономическата експертиза, а и не е бил нужен. Независимо от това липсва основание да се приеме, че валутата, в която се договаря и предоставя кредитът, е евро, тъй като посочените клаузи по ясен начин обективират волята на страните за предоставяне на кредита в швейцарски франкове /равностойни на определено количество евро/, с превалутиране на така получения ресурс от швейцарски франкове в евро в деня на усвояването му и дължима цена /лихва/ за ползване на паричния ресурс в същата валута - швейцарски франкове.

Следва да се съобрази, че в качеството му на възмездна сделка, цената на кредитирането ползва приложими към договорите в тази валута преференциални лихвени проценти, които формално ползват кредитополучателите и са били обстоятелство, мотивирало ги да сключат договора в тази валута. Настоящият състав споделя дадения в решение по т.д. № 1467/2019 г. на II т.о. на ВКС отговор, съответно съображенията към същия, че: " В хипотеза на банков кредит, по който цялата сума фактически е предоставена на разположение на кредитополучателя в резервната валута на страната - евро, а не в чуждестранната валута/ швейцарски франкове/, уговорена в кредитния договор, кредитът е остойностен в чуждестранна валута и задължението за погасяване е посочено в договора в същата чуждестранна валута, договорът не се счита сключен в резервната валута на страната /евро/ и връщането на кредита се дължи в чуждестранната валута/швейцарски франкове/ - аналогично и в решение по т.д. № 1901/2019 г. на II т.о. на ВКС /. Клаузите на чл. 1, ал. 1 и чл. 6, ал. 2 пр. първо от договора, сами по себе си, са ясни и разбираеми - договаряне на кредитен ресурс в швейцарски франкове и връщането му в същата валута.

С чл. 23, ал. 1 от договора, кредитополучателите са декларирали, че са "запознати и съгласни с обстоятелството, че промяната на обявления от банката курс купува и/или продава на швейцарския франк към българския лев или евро, както и превалутирането по чл. 21 от договора, може да има за последица, вкл. в случаите на чл. 6, ал. 2 пр. второ от договора, повишаване на размера на дължимите погасителни вноски по кредита, изразени в лева, като напълно приемат да носят за своя сметка риска от такива промени и повишаване, както и че са съгласни да поемат всички вреди / вкл. и пропуснати ползи/, произтичащи от промяната на валутните курсове и новите лихви, приложими по превалутирания кредит". С посочената

договорна клауза са поели за своя сметка риска и всички вреди от промяната на обявения от банката курс купува и/или продава на швейцарския франк към българския лев или евро, които могат да имат за последица повишаване на дължимите погасителни вноски по кредита, изразени в лева/евро. В чл.23 ал. 2 от договора са декларирали, че са запознати и разбира тикономическия смисъл и правните последици на разпоредбите на чл. 6, ал. 2 и чл. 21 - чл. 23 от договора и приемат настъпването им. Клаузата на чл. 6, ал. 2 пр.второ от договора е проявление на поетия от кредитополучателя със сключването на чл.1, ал.1 и чл.6, ал. 2 пр. първо, вр. с клаузата на чл.23 от договора, валутен риск, т.е. от съвкупната им преценка и само в аспект на поемането на валутния риск, се извежда неравноправността на чл.6, ал. 2 пр. второ и чл. 23, доколкото, макар осъзнат от кредитополучателя, той е поет при липса на визираните в преждекоментиранията и споделена от ВКС практика на СЕС предпоставки, за яснота и разбираемост, поради непредоставена за кредитополучателя възможност да осъзнае икономическите последици от поемането му, въз основа на достатъчна за формиране волята информация.

При сключване на договора действително е била предоставена информация, че е възможна промяна на обявения курс на банката купува/продава на швейцарския франк и че това ще рефлектира върху размера на дълга в лева, но същата се явява недостатъчна, доколкото не е предоставена информация за икономическите последици от подобно трайно обвързване при обезценяване на лева спрямо еврото и швейцарския франк, както и при неразяснени възможности за минимизиране на риска /напр. чрез застраховане /. Действително, експертната компетентност на банката се изразява при осъществяване на сравнителен анализ на факти, а не на база "ясновидски способности" и спекулативни предположения, каквито доводи се релевират в жалбата. Именно въз основа на високия професионализъм и експертен потенциал на служителите на банката /с които последната би следвало да разполага/, анализът на обективно съществуващи и осъществили се в световен икономически план към момента на сключване на договора факти/ напр. кризата в рисковото ипотечно кредитиране в САЩ, започнала през 2006г., исторически ниските, в смисъл на неприсъщо ниски нива на курса на шв. франк към 2007г. /, е следвало да доведе, а и вероятно е довел до извод /с оглед широкото предлагане на процесния кредитен продукт и очакваната значителна печалба /, че не би могло в дългосрочен план да се разчита на устойчив, нисък курс на валутата на договора, доколкото последното- в историческа ретроспекция - е изключение, а не правило. Така предоставената от банката информация е била недостатъчна кредитополучателите да преценят дали да носят валутния риск при нисък лихвен процент по кредита или да получат кредит при по-висок лихвен процент, но без да носят валутния риск, като не са защитени и от клаузата на чл.21 от договора - упражняването на правото на превалутиране е предпоставено от съгласие на банката. При това, с процесните клаузи са поели изцяло валутния риск, доколкото за банката са предвидени механизми за преодоляване негативите, при евентуално понижаване курса на швейцарския франк - едностранно увеличение лихвата по кредита, хеджиране и пр.. Задължението на банката е на фиксирана стойност и не се влияе от курса на швейцарския франк, при това превалутирането е по търговския курс на банката, а не по официален курс

или при прилагане на други обективни критерии. В резултат остават напълно неясни общите разходи по кредита, които, съгласно чл.58 ЗКИ, подлежат на предварително оповестяване.

Кредитополучателят не е защитен и от клаузата на чл. 21 от договора, тъй като упражняването на правото на превалутиране на предоставения кредит от швейцарски франкове в евро, е предпоставено от съгласието на банката, а от друга страна уговорката не елиминира вече поетия значим валутен риск от потребителя за периода преди превалутирането, за прогнозния размер на който те не са били информирани от банката, което затруднява и извършването на преценката от страна на потребителя дали и кога изобщо да упражни правото по чл. 21. Двата длъжници като средни потребители - относително осведомени и в разумни граници наблюдателни и съобразителни, не биха могли въз основа само на предоставената информация да преценят потенциално значимите последици от поетия валутен риск, което ги е принудило да се съгласят с предварително установените от банката условия, без да могат да повлияят на съдържанието им, вкл. и по отношение на декларираните в договора обстоятелства. Ето защо и при липсата на ясни и разбираеми критерии за икономическите последици, не може да се приеме, че клаузите, свързани с носенето на валутния риск, са уговорени по прозрачен начин.

С оглед гореизложеното и поради обвързването на лихвата с изменението в курса на чуждестранната валута, без кредитът реално да е бил предоставен и ползван в такава валута, през исковия период кредитополучателите са заплатили без основание сума, представляваща разлика между възнаградителната лихва, уговорена при усвояването на кредита /в евро/ и действително заплатената такава в увеличения размер, вследствие курсовите изменения.

На следващо място на **настоящата инстанция е ноторно известна** казуалната практика на ВКС, формирана по реда на чл. 290 ГПК по въпроса представлява ли анатоцизъм по смисъла на чл.10 ал.3 ЗЗД и допустима ли е при действието на Наредба № 9/03.04.2008 г. за оценка и класификация на рисковите експозиции на банките и установяване на специфични провизии за кредитен риск (обн. ДВ бр. 38/11.04.2008 г., отм. ДВ бр. 40/30.05.2014 г.) уговорка в допълнителни споразумения към договор за банков кредит за реструктуриране на кредитно задължение на физическо лице - кредитополучател чрез прибавяне на просрочени задължения за лихви и такси към размера на редовната главница. Според практиката, застъпена и в служебно известните на настоящия съдебен състав решение № 118/11.12.2020г. по т.д. № 2278/2019г. на ВКС, I т. о, и решение № 132/13.01.2021г. по т.д. № 2195/2019г. на ВКС, I т. о, уговорката в допълнителни споразумения към договор за банков кредит за прибавяне към размера на редовната главница на просрочени задължения за лихва представлява анатоцизъм по см. на чл.10 ал.3 ЗЗД, който е допустим само между търговци на основание чл.294 ал.1 ТЗ респ. е недопустим към процесния договор.

В решение № 66/29.07.2019г. по т.д. № 1504/2018г. на ВКС, I т. о., е прието, че олихвяването на просрочено задължение за такси, вкл. чрез прибавяне на таксата към главница по кредит, върху които се начислява възнаградителна лихва, не представлява анатоцизъм по смисъла на чл.10 ал.3 ЗЗД.

ПО РАЗМЕРА на дълга и предвид факта, че исковете са осъдителни, а не установителни по чл.422 ГПК.

САС констатира, че е допусната забава още към 27.02.2011г. /при възможно най-благоприятния за кредитополучателите вариант на заключението, са погасени вноските до 27.01.2011г. вкл./, след което са изпаднали в забава, като остават повече от три неплатени вноски. Към този момент непогасената част от главницата /след приспадане на курсови разлики и капитализация на лихвите по анексите, които съдът намира за нищожни/ остава дължимата сума от 66 839.58 шв.фр., съгласно параметрите на първия договор от 2008г., към който момент /при приспадане на курсовите разлики/ се прави преизчислението.

С оглед горното съдът намира, че е доказано пълно и главно наличието на виновно неизпълнение - неплатени три последователно месечени вноски към 27.04.2011г. След приспадане на валутните разлики и при първоначално договорен лихвен процент, вещото лице прави извод, **че** неплатен остатък по редовна главница в размер на 66 839.58 шв.фр. Следователно и като е уважил иска за сумата от 57 582.25 швейц. франка /CHF/ - съдът е постановил неправилно решение, което следва да се отмени в отхвърлителната му част за разликата над 57 582.25 швейц. Франка до 66 839.58 шв.фр., представляваща главница по договор за банков кредит № HL 33832 от 21.02.2008г., ведно със законната лихва, считано от предявяване на иска на 31.10.2018г. до окончателното плащане. В останалата част съдът е постановил правилно решение, което следва да бъде потвърдено, тъй като претендираните суми за такси, застраховки са по-малки по размер от реално дължимите, а няма увеличение на исковете, а сумата от 1237.70 лв. нотариални такси съвпада с реално дължимата. Затова в частта за сумата от 749,52 швейц. франка /CHF/ - част от глобална сума, в размер на 1512,49 швейцарски франка, представляващи банкови такси, за периода от 29.02.2016г. до 30.10.2018г.; както и сумата 121,99 швейц. франка /CHF/ - част от дължимата застраховка, в общ размер на 369,22 швейцарски франка, за периода от 17.02.2016г. до 30.10.2018г. решението е правилно и следва да бъде потвърдено.

Що се отнася до дължимите лихви, при така направеното преизчисление и връщане на дълга към договора от 2008г., същите са много по-големи по размер и период от тези, посочени в заповедното производство. С оглед диспозитивното начало в процеса и доколкото лихвите /както възнаградителни, така и наказателни/ изобщо не са предмет на делото, исковете следва да се уважат така, както са предявени, въпреки че реално дължимите лихви, са много по-големи, съгласно изчислението на вещото лице по последната ССЕ /49 601.06 шв.фр. и 6518.98 шв.фр. наказателни/

С оглед гореизложеното и при частично несъвпадане изводите на първа и настоящата инстанции решението следва да бъде частично отменено и частично потвърдено.

ПО РАЗНОСКИТЕ:

Обжалваем интерес от общо 132 735 лв., като жалбата на банката е частично основателна, а тази на кредитополучателите – изцяло неоснователна. Затова в полза на последните не се дължат разноски за въззивна инстанция.

На осн.чл.78 ал.1 ГПК жалбоподателите-ответници дължат в полза на банката направените разноски за въззивна инстанция, в размер на 646.29 лв. платена д.т. и 300 лв. юрисконсултско възнаграждение.

Пред първа инстанция банката е направила разноски в размер на 10 931.04 лв., от които дължими са 9000 лв. с оглед променения резултат.

Воден от горното и на основание чл. 271 ГПК, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260239/13.01.2021г. постановено по гр.д. № 14475/2018г. по описа на СГС, ГО, 7 състав *в частта*, с която е отхвърлен иска за заплащане на дължима главница по Договор за кредит № HL 33832 от 21.02.2008г. за разликата над присъдените 57 582.25 швейц. франка до 66 839.58 швейц. франка, и разноските, като вместо това *ПОСТАНОВЯВА*: *ОСЪЖДА* Р. И. Е. ЕГН *****, И. П. П. ЕГН ***** и М. Н. Е. ЕГН *****, тримата със съдебен адрес гр. София, бул.Ал.Стамболийски №32, кантора на адв.Г. М. - САК, *ДА ЗАПЛАТЯТ СОЛИДАРНО В ПОЛЗА НА ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ АД, ЕИК* 000694749, *гр.София 1766, ул., Околовръстен път“ № 260*, със съдебен адрес: гр.София,л.к. 1202, район Оборище, ул."Св.Св.Кирил и Методий" № 84, ет.4, чрез адв.М. разликата над присъдените 57 582.25 швейц. франка до сумата от 66 839.58 швейц. Франка или допълнително сумата от 9257.33 /девет хиляди двеста петдесет и седем швейцарски франка/, представляваща неплатена главница по договор за банков кредит № HL 33832 от 21.02.2008г., ведно със законната лихва, считано от предявяване на иска на 31.10.2018г. до окончателното плащане; както и сумата от 9000 лв./девет хиляди/, както и сумата от 9000 лв. /девет хиляди лева / , направени по делото разноски пред първа инстанция на основание чл.78 ал.1 ГПК и сумата от 946.29 лв. /деветстотин четиридесет и шест лева и двадесет и девет стотинки/.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата обжалвана част.

Решението може да се обжалва в едномесечен срок от съобщаването му на страните с касационна жалба пред ВКС.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____

